

отказа от права собственности на него в пользу территориальной громады; обмена подмораторных земельных участков на другие участки, в т.ч. с доплатой и т.д. Нередко эти действия опосредуются судебными решениями.

Тем не менее, все указанные алгоритмы могут быть поставлены под сомнение. Поэтому назрела острая необходимость скорейшего отказа от «мораторных норм» ЗК.

Савельєва О.М.,

*лаборант кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

ПРО ПРИВАТНОПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Представниками сучасної цивільно-правової доктрини доведено, що кордон між приватним і публічним правом не виглядає як різка демаркаційна лінія: певні правові інститути відчують на собі одночасний вплив і публічного, і приватного права, вони ніби сплетені з елементів публічного і приватного права [1, с. 82]. Це так званий процес дифузії публічного і приватного права, що особливо значення набуває у ХХІ сторіччі. Він пов'язаний з розвитком і практичним втіленням концепції соціальної держави: в її умовах держава починає бачити публічний інтерес у традиційних приватноправових відносинах і визнає за собою право на втручання в розвиток цих відносин [2, с. 14]. Ще більше взаємопроникнення норм публічного і приватного права спостерігається в сучасному аграрному праві України.

Саме аграрне право відповідає окремому сектору економіки. Відповідно одним з пріоритетних завдань цієї галузі права виступає забезпечення сталого розвитку стратегічно важливої ланки економіки України – аграрного сектору. Традиційно предмет аграрного права науковці визначають як сукупність комплексних, інтегрованих і спеціалізованих суспільних аграрних відносин, які за своїм змістом є земельними, майновими, трудовими, організаційно-управлінськими, соціальними тощо, що функціонують у процесі здійснення аграрними

суб'єктами сільськогосподарської виробничої та пов'язаної з нею іншої діяльності. У своєму дослідженні В. Ю. Уркевич приходиться до висновку, що аграрні правовідносини становлять собою комплекс приватноправових та публічно-правових правовідносин, які можна охарактеризувати як приватно-публічні [3, с. 4]. Тобто в аграрному праві на сьогоднішній день питома вага приватноправових норм переважає.

Приватноправова складова розвитку суспільних відносин, що виникають при функціонуванні аграрного сектору економіки України головним чином характеризується функціонуванням різних організаційно-правових форм господарювання, визначенням їх правового статусу, договірних відносин та їх взаємодії між собою. Суб'єкти приватноправових відносин, в тому числі в аграрному секторі є юридично рівними (навіть коли в них беруть участь суб'єкти публічного права), а їх відносини характеризуються як горизонтальні (відносини координації) [2, с. 15].

Серед суб'єктів, що функціонують в аграрному секторі економіки центральне місце належить суб'єктам сільськогосподарського виробництва, зокрема, аграрним (або сільськогосподарським) товаровиробникам. Їх правовий статус та організаційно-правові форми визначаються нормами, закріпленими як в суто аграрному законодавстві України (наприклад, закони України «Про фермерське законодавство», «Про особисте селянське господарство», «Про сільськогосподарську кооперацію» та ін.), так і в законодавчих актах цивільного і господарського законодавства (наприклад, в ЦК та ГК України).

Сучасна джерельна база аграрного законодавства України, як свідчить його системний аналіз, недостатня для комплексного врегулювання відносин, зокрема, щодо створення та функціонування суб'єктів у сфері аквакультури, врегулювання діяльності особистих підсобних господарств, агрохолдингів, виробників органічної сільськогосподарської продукції та інших нових суб'єктів аграрних правовідносин. У зв'язку з цим уявляється закономірним, дочасним і справедливим прийняття спеціалізованого кодифікованого акту – Аграрного або Сільськогосподарського кодексу України.

Основними спеціальними принципами приватноправового регулювання відносин в аграрному праві вважаються рівність учасників аграрно-правових відносин, свобода аграрного підприємництва і добровільність обрання форм та напрямків господарської діяльності.

В умовах реформування сучасного аграрного сектору важливими видаються положення, закріплені у Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. № 806-р [4].

Згідно з нею одним з пріоритетних напрямів досягнення стратегічних цілей виступає удосконалення регуляторної політики в аграрному секторі у результаті:

- підвищення ефективності адміністративного регулювання шляхом створення регуляторної системи на засадах державно-приватного партнерства, впровадження ризикоорієнтованого підходу під час здійснення державного контролю;

- делегування частини повноважень щодо регулювання аграрного ринку саморегульованим об'єднанням сільськогосподарських товаровиробників та розширення їх участі у формуванні і реалізації державної аграрної політики;

- зменшення регуляторного навантаження на агробізнес у результаті максимального скорочення переліку необхідних дозволів та ліцензій;

- впровадження механізму надання адміністративних послуг сільськогосподарським товаровиробникам за принципом «єдиного вікна».

Зазначені правові приписи свідчать про демократичні диспозитивні правові засади сучасного аграрного законодавства і проникнення імперативних приписів у сферу приватних відносин суб'єктів сільськогосподарського виробництва.

Список використаних джерел:

1. Гамбаров Ю. С. Гражданское право. Общая часть / под ред. и с предисл. В. А. Томсинова. – М.: Зерцало, 2003. – 816 с.

2. Погребняк С. П. Розділ права на публічне і приватне (загальнонотеретичні аспекти) / С. П. Погребняк // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2006. – № 12. – С. 3-17.

3. Уркевич В. Ю. Аграрні правовідносини в Україні: автореф. дис.... д-ра юрид. наук: 12.00.06: Аграрне, земельне, екологічне, природоресурсне право / В. Ю. Уркевич; НУ ЮАУ. – Х.: [б. в.], 2007. – 39 с.

4. Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року: розпоряд. КМУ від 17.10. 2013 р. № 806-р // Офіц. вісник України. – 2013. – № 83. – Ст. 3088.